

Către:
Președintelui Republicii Moldova
Doamna Maia Sandu
Președintelui Parlamentului Republicii Moldova
Doamna Zinaida Greceanîi
Guvernului Republicii Moldova
Ministerului Educației, Culturii și Cercetării

SCRISOARE DESCHISĂ

Noi, reprezentanți ai organizațiilor obștești cu obiective statutare în protejarea patrimoniului cultural, ne exprimăm îngrijorarea față de modificările recent introduse de Guvern în *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național al Monumentelor Istorice* (în continuare - Regulamentul), aprobat prin HG nr.73/2014.

Atragem atenția că existența pe lângă ministerul responsabil de domeniul patrimoniului cultural a unui organism științifico-metodic, Consiliul Național al Monumentelor Istorice („CNMI”), care examinează corespunderea documentațiilor de proiect de intervenție la bunurile cu statut de monument, cu reglementările internațional recunoscute din domeniul patrimoniului cultural construit, decurge din obligațiile asumate de RM față de partenerii externi odată cu ratificarea prin Legea nr.533/2001 a *Convenției Consiliului European privind protecția patrimoniului arhitectural european* (art.4) și prin Legea nr.1113/2002 a *Convenției UNESCO privind protejarea patrimoniului mondial cultural și natural* (art.5).

Modificările au fost adoptate la 22.12.2020, în ultima ședință a Guvernului demisionar în pofida faptului că proiectul de hotărâre:

1. Nu a fost elaborat de direcția de specialitate a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării;
2. Nu a trecut procedurile de avizare, expertizare și de consultare publică stabilite prin Legea 100/2017;
3. Proiectul nu a fost publicat nici pe site-ul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, nici pe platforma *particip.gov.md*) iar conform art. 5 din HG nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, acest lucru este obligatoriu.

Încalcările semnalate și lipsa totală de transparență pun sub semnul întrebării însăși legalitatea adoptării acestui act normativ.

Totodată, au fost identificate următoarele modificări nocive introduse în Regulament:

1. excluderea criteriului directoriu de selectare a membrilor CNMI bazat pe cunoștințe din domeniul de expertiză („cunoștințe și experiență profesională științifică, teoretică și metodologică în domeniul protejării monumentelor istorice”), fapt care (împreună cu introducerea obligativității de a selecta membri ai Consiliului din cadrul unor instituții care nu dispun de angajați specializați în domeniu) dă undă verde introducerii nestingherite în CNMI a unor membri din afara domeniului de referință;
2. micșorarea numărului membrilor CNMI, astfel, fiind micșorat numărul de opinii favorabile exprimate, necesare pentru adoptarea deciziilor;
3. creșterea numărului membrilor CNMI care reprezintă instituții-de stat de la 40% la 70%, fapt care (împreună cu modificarea semnalată la pct.1 și 2), mărește evident vulnerabilitatea CNMI față de „influențele” exercitate din partea factorului politic;
4. excluderea atribuției direcției de specialitate din cadrul MECC (Direcția Patrimoniu Cultural) de a propune componența nominală a membrilor CNMI, astfel (împreună cu modificarea de la pct.1), propunerea membrilor CNMI fiind scoasă din competența specialiștilor din domeniu și trecută în subordinea factorului politic;

5. excluderea obligativității ca reprezentanții MECC în Consiliu să fie selectați dintre specialiștii Direcției Patrimoniu Cultural, fapt care deschide calea introducerii în rândul CNMI a unor angajați ai ministerului lipsiți de competențe în domeniul monumentelor.

Aceste modificări nu contribuie în niciun fel la fortificarea mecanismului de încadrare în CNMI a persoanelor specializate în domeniul protejării monumentelor și la mărirea independenței CNMI în luarea deciziilor față de factorul politic.

Urmărind obiective contrare intereselor internațional declarate și asumate de RM de a construi sistemul național de protejare a patrimoniului cultural, respectiv, de a avea un mecanism eficient de expertiză metodico-științifică a propunerilor de intervenție la bunurile de patrimoniu cultural, modificările aprobată se concentreză pe aservirea Consiliului.

Respectiv, este deschisă calea utilizării nestingherite a CNMI în scopuri obscure, fără de vreo legătură cu sarcina statului de protejare a monumentelor istorice, creând condiții favorabile pentru promovarea deschisă a proiectelor distructive în domeniul patrimoniului cultural construit de genul proiectului de distrugere a integrității și caracteristicilor autentice ale monumentului *Grădina Publică Ștefan cel Mare*, prin construirea pe teritoriul istoric al acesteia a unui business centru cu multe etaje, sau altor proiecte de distrugere totală sau parțială a bunurilor de patrimoniu cultural.

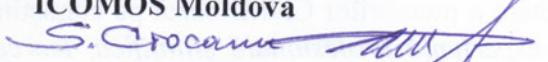
Desigur, mecanismul de activitate al CNMI și a ministerului de ramură pe lângă care acesta activează trebuie îmbunătățit, însă doar în contextul asigurării că orice decizie a acestora va corespunde constant rigorilor din domeniul patrimoniului cultural conținute în documentele Consiliului Europei și UNESCO, organizații internaționale a căror membră este RM și a căror valori țara noastră declară că le împărtășește.

RM trebuie să renunțe, în sfârșit, la politica tacită de tutelare și încurajare a distrugerii monumentelor istorice și să se angajeze plenar în edificarea unor instrumente eficiente de protejare a identității culturale a țării, transformând bunurile de patrimoniu cultural imobil în factor major de creștere și dezvoltare economică durabilă.

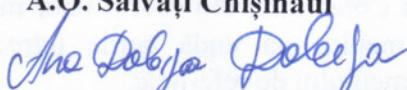
Considerăm importantă conștientizarea gravității situației și luarea neîntârziată a măsurilor necesare de contracarare a acestui atac asupra angajamentelor RM față de partenerii europeni și UNESCO, astfel ca interesele culturale de perspectivă ale țării noastre să fie plasate mai presus decât interesele particulare de moment, care au generat această situație.

Tinând cont de motivele invocate: **Solicităm să stopați publicarea modificărilor la Regulamentul CNMI în Monitorul Oficial**, respectiv, să întreprindeți acțiunile necesare de anulare a hotărârii Guvernului de aprobare a acestor modificări.

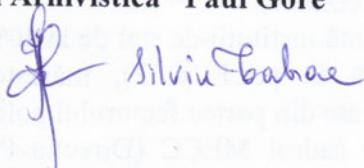
ICOMOS Moldova

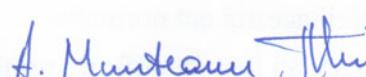

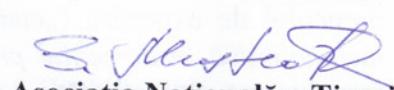
A.O. Salvați Chișinău

Societatea de Genealogie, Heraldică
și Arhivistică "Paul Gore"

A.O. Centrul de Urbanism

Asociația Națională a Tinerilor Istorici
din Moldova

A.O. "Urban Lab Chișinău"

